

QÜESTIONARI A VICENÇ NAVARRO PEL PORTAL DIGITAL CATALUNYA PLURAL

23 d'octubre de 2020

Quin impacte social tindrà la crisi associada a la pandèmia de la Covid 19 a Catalunya i Espanya? Quins seran els sectors socials més perjudicats per aquesta crisi?

Les persones més afectades seran aquelles pertanyents a les classes populars, que són molt vulnerables com a conseqüència que els serveis i transferències de l'Estat del Benestar estan molt poc desenvolupats a Espanya. Els seus serveis públics, com ara la sanitat, educació, serveis socials, escoles bressol, mal anomenades "guarderies" a Espanya, els serveis a la dependència, les ajudes a les famílies i molts d'altres han estat sempre poc finançats. En realitat, la despesa pública espanyola és de les més baixes a la Unió Europea dels Quinze, la UE-15, el grup de països de la UE amb un nivell de desenvolupament econòmic semblant a l'espanyol. Espanya, incloent Catalunya, dedica molt menys recursos a aquests serveis del que caldria segons el seu nivell de desenvolupament econòmic.

Aquesta escassetat de fons va augmentar encara més durant la

Gran Recessió, quan les polítiques públiques d'austeritat es van intensificar encara més, agreujant molt el dèficit de recursos, inclòs el de personal en aquests serveis, dèficit que es va fer palès amb tota claredat durant la pandèmia. L'elevadíssima taxa de mortalitat a causa del coronavirus durant la primera onada i que, en part, continua ara, es va deure a aquesta enorme escassetat de recursos.

A què es deu aquest gran dèficit, que ha afectat tant la pandèmia?

En part, al pes de l' herència històrica. La despesa pública social durant la dictadura era baixíssima. La democràcia va permetre reduir aquest dèficit, sobretot en l'etapa socialista, tot i que va deixar de reduir-se quan el PSOE es va convertir al neoliberalisme en la segona etapa del govern Zapatero, quan el seu govern va començar a aplicar les polítiques neoliberals de retallades, que es van incrementar durant el govern Rajoy que va venir després.

A Catalunya, que té un dèficit de despesa pública social fins i tot més alt que la mitjana d'Espanya, una de les causes més importants i, a la vegada, més ignorades pels mitjans d' informació, d'aquest dèficit són les polítiques públiques del govern de la Generalitat, que ha estat governada per les dretes catalanes durant la major part del període democràtic. El partit governant ha estat un partit -CDC- de tradició conservadora liberal, en aliança amb un partit democratacristià -UDC

durant molts anys, i més recentment amb l'independentista ERC, que ha anteposat el tema nacional al social aliant-se amb les dretes de sempre. És més, CDC, que és el partit dominant dins del bloc independentista, i els seus successors van aprovar a les Cortes espanyoles les polítiques neoliberals – com ara reformes laborals i fiscals regressives, i retallades de despesa pública- que han causat un gran dany a les classes populars, incloent les de Catalunya. Més recentment, CDC i els seus hereus, JuntsXCat s'han convertit a l'independentisme, i juntament amb ERC, sempre han anteposat els seus objectius d'assolir la independència sobre la resolució de l'enorme problema social, creada, precisament, per les seves polítiques públiques liberals. Aquestes, sistemàticament han afavorit el sector privat a costa del sector públic, augmentant a més les desigualtats socials, afavorint les classes benestants a costa de les classes populars: les dades no poden ser més contundents. Avui, una tercera part de la infància i el jovent catalans (un dels percentatges més alts de la UE) es troben en risc de pobresa, mentre que la concentració, tant de les rendes com de la propietat, han assolit uns nivells sense precedents.

Un govern de dretes a Espanya hauria reaccionat de forma molt diferent davant aquesta crisi en l'àmbit econòmic i laboral?

Hem vist, a Madrid i a Catalunya, el que hauria fet la dreta a Espanya. Tant el PP com Junts X Cat i el PDeCAT van votar en contra de la pròrroga de l'estat d'alarma, que havia permès al govern espanyol

contenir la pandèmia. Quan la majoria de les dretes espanyolistes i els independentistes van impedir que s'allargués l'estat d'alarma, va passar allò que era summament previsible. La pandèmia es va tornar a descontrolar, i molt en especial, allà on governaven les dretes, a Madrid i a Catalunya. Mirin les dades i ho podran comprovar. El govern Torra ha estat el continuador dels governs de les dretes catalanes presidides per Mas i Puigdemont. I les seves polítiques econòmiques han estat molt semblants a les de les dretes espanyolistes a les Cortes espanyoles, i també bastant semblants a les que ha aplicat el president Trump als EUA. Han anteposat els interessos econòmics als socials. El problema és que l'economia no es recuperarà si abans no es conté la pandèmia. Quan va acabar l'estat d'alarma, les dretes governants a Madrid i a Catalunya van reobrir massa de pressa l'activitat econòmica, i van permetre un desconfinament massa precipitat. Comparem-ho amb el que ha passat a Itàlia -on el confinament ha estat progressiu i gradual- i veuran que el meu diagnòstic és encertat.

Què és el que podria fer l'actual govern de la Generalitat?

No veig com aquest govern actual podria agafar les regnes del control de la pandèmia i de la recuperació econòmica. Com li he dit, ha estat responsable dels enormes dèficits i de l'enorme crisi social que està originant la crisi econòmica més gran viscuda a Catalunya. Cal un

nou govern que posi per davant la resolució del tema social, inclòs el control de la pandèmia, a tota la resta, al contrari del que han fet les dretes, tant les castellanès com les catalanes. Les dues han recorregut a les banderes per a mobilitzar la gent, ocultant la gran responsabilitat que tenen en la creació de la crisi. Sempre han posat els interessos econòmics per davant dels socials, dificultant així la recuperació econòmica.

Després de tot el que hem viscut a Catalunya els darrers anys, considera compatibles els termes 'independentisme' i 'esquerra'?

En teoria, podria haver-hi una Catalunya independent d'esquerres. Però no crec que això passi. De fet, el moviment independentista a Catalunya ha estat històricament hegemunitzat per les dretes. Si el moviment independentista governés a Catalunya, podria ser una continuació de les polítiques liberals que han fet tant de mal a les classes populars catalanes. Continuarien les mesures d'austeritat i la privatització dels serveis públics. És més, aquest moviment té escassa sensibilitat democràtica, com va quedar demostrat en la seva declaració unilateral d'independència en contra del desig de la majoria de catalans. El nivell de benestar d'un país no depèn del seu nivell de riquesa, sinó de la distribució d'aquesta riquesa. Els EUA són un país molt ric i, en canvi, el benestar de les classes populars és molt limitat. La sanitat, per exemple, està privatitzada i no hi ha drets socials

que garanteixin aquest benestar. El 42% dels pacients terminals estan preocupats per com pagar les seves despeses mèdiques.

Què creu que hauria de passar?

Per a canviar Catalunya fa falta també canviar Espanya, de manera que s'estableixi l'esperit de la resistència antifeixista, liderada per les esquerres que desitjàvem una Espanya justa, solidària i plurinacional, que anteposi el tema social a tota la resta. La postura teòrica que els dos temes -el nacional i el social- estan relacionats em sembla bé en teoria, però a Catalunya forma part d'un discurs que justifica el fet d'anteposar el tema nacional al social. Per aconseguir la justícia social, ens volen fer creure que la independència és imprescindible. Però en realitat, les seves polítiques públiques han estat d'una duresa antisocial aclaparadora que ha quedat ocultada pel tema independentista.

Creu possible que unes properes eleccions al Parlament de Catalunya permetin la formació d'una majoria que apliqui polítiques d'esquerres?

No crec que l'establiment d'una Catalunya independent sigui viable, almenys en els propers deu anys. La causa principal és que la majoria de la classe treballadora no té simpaties secessionistes. Mirin les anàlisis electorals. Avui, en la seva gran majoria, l'independentisme

té la seva base electoral principalment en la població que té un nivell de renda superior a la mitjana. Les dades, de nou, ho confirmen. Observin el comportament electoral de la població i ho veuran.

Des del bàndol independentista, es pot plantejar una política econòmica i social que defensi els interessos dels sectors treballadors i més humils?

És gairebé impossible que això passi, doncs per tal que s'apliquin aquestes polítiques que responen als interessos de la classe treballadora cal que la transició estigui liderada per partits representants d'aquesta classe. La famosa immodèlica transició espanyola de la dictadura a la democràcia a Espanya demostra que les forces que van controlar la transició controlen la societat resultant d'aquella transició. I no veig que el grup de partits independentistes siguin d'esquerres. Miri TV3 i Catalunya Ràdio i es podrà fer una idea de la futura Catalunya. No crec que la classe treballadora hi sigui gaire favorable.

La Unió Europea ha reaccionat de forma diferent davant aquesta crisi que davant la del 2018. Com valora aquest canvi d'actitud?

L'enorme dany causat per l'aplicació de les polítiques neoliberals explica el canvi del discurs de l'establishment politicomediàtic de gran part dels països a ambdós costats de l'Atlàntic Nord. És per això que la UE és conscient que la seva pròpia supervivència està en perill, la qual

cosa explica que en teoria i també, una mica, a la pràctica, hagi canviat el seu discurs i les seves polítiques. Avui s'accepta, fins i tot entre els liberals europeus, que és imprescindible que la inversió i despesa públiques estiguin al centre per aconseguir la recuperació econòmica. Les dretes catalanes i espanyoles encara no ho han acceptat. Com deia abans, les nostres dretes (les espanyoles i les catalanes) estan més a la dreta que les dominants a l'establishment europeu.

I per què?

Una pregunta difícil de respondre en una entrevista. Però bàsicament, la principal causa és que la transició de la dictadura a la democràcia no va ser modèlica. No hi va haver mai un trencament amb el règim anterior. I les dretes continuen amb aquella herència.

Aquesta pandèmia suposarà la derrota del capitalisme per la qual treballa l'esquerra o tenim capitalisme per molts anys encara?

Les majors alternatives que se'ns presenten són dues: una és la via gairebé dictatorial del trumpisme, molt estès entre els hereus del feixisme espanyol, i l'altra, és la via democràtica progressista que no pot ser la continuació de la ja existent. La tornada a la normalitat no pot ser la tornada a la Gran Recessió. La pandèmia no es podrà contenir sense la solidaritat que mobilitzi la població. La solidaritat que cal per donar resposta a la pandèmia requereix una intervenció molt activa de

l'Estat, per a permetre una major intervenció pública, i una internacionalització diferent i oposada a la globalització actual. Anteposar l'interès comú al particular i egoista de sempre hauria de ser l'objectiu a assolir. En aquest sentit, la gran inversió i despesa pública han d'anar cap al desenvolupament de l'Estat del Benestar en primer lloc, ja que l'objectiu de l'activitat econòmica és millorar la qualitat de vida i el benestar de les poblacions. Fa falta un New Deal Social que complementi el New Deal Ecològic. Ambdós s'han de complementar ja que l'un sense l'altre no tenen futur. És sorprenent que a Espanya, incloent Catalunya, l'establishment politicomediàtic no sigui conscient que sense aquestes inversions no hi ha un futur viable en aquestes societats. La inversió que el nou govern està proposant és una bona primera passa, però encara molt insuficient. Per a fer-se una idea del tipus d'inversió que cal, s'ha de ser conscient que si Espanya i Catalunya tinguessin, com passa a Suècia, una de cada cinc persones adultes, en lloc d'una de cada onze com passa avui a Espanya treballant als serveis públics de l'Estat del Benestar, com ara la sanitat, l'educació, els serveis socials, escoles bressol, serveis de dependència, serveis d'ajuda a les famílies, habitatge públic, entre d'altres, hi hauria gairebé 3 milions més de llocs de treball, creant riquesa i benestar. I Espanya i Catalunya disposen dels recursos per pagar aquests serveis. Si no es fa, és per motius polítics: el gran poder del 20% de renda superior del país, que té una enorme influència política i mediàtica al país que s'oposaran a augmentar els seus impostos per a pagar aquests serveis. És gent que

recorre a la sanitat privada i creuen erròniament que no necessiten els serveis públics. La pandèmia ha mostrat que no és així.

De fet, la seva postura és profundament errònia, fins i tot des del punt de vista dels seus interessos. L'evidència mostra que els països que tenen menys desigualtats, com ara els països escandinaus, tenen també uns nivells de qualitat de vida per a tothom més elevats que els països del sud de Europa, com nosaltres, on les desigualtats són molt elevades. En realitat, una de les millors escoles avui a Europa és la finlandesa, on el fill del banquer i el fill de l'empleat de banca van a la mateixa escola, un fet impensable a Catalunya o Espanya. Les desigualtats són un obstacle molt gran per al benestar de la població, i la pandèmia ho ha mostrat d'una manera molt clara. És per això que cal una inversió pública molt notable i uns canvis en el mercat de treball que donin molt més poder a la població laboral, millorant alhora les institucions democràtiques que, a Espanya, són molt deficientes. El benestar, tan limitat, és conseqüència de l'enorme dèficit democràtic existent a Catalunya i a Espanya.